

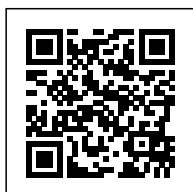


PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

9. volební období

116/0

Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů



Zástupce předkladatele: min. práce a soc. věcí
Doručeno poslancům: 5. ledna 2022 v 16:17

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2022,

kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 137/1996 Sb., zákona č. 132/1997 Sb., zákona č. 242/1997 Sb., zákona č. 91/1998 Sb., zákona č. 158/1998 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 271/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 125/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 453/2003 Sb., zákona č. 53/2004 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 315/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 124/2005 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 204/2005 Sb., zákona č. 218/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 381/2005 Sb., zákona č. 552/2005 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 113/2006 Sb., zákona č. 115/2006 Sb., zákona č. 134/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 213/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 269/2007 Sb., zákona č. 379/2007 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 239/2008 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 414/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 346/2010 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 366/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 331/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 48/2013 Sb., zákona č. 267/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 306/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 101/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 252/2014 Sb., zákona č. 253/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 137/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 98/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 200/2017 Sb., zákona č. 222/2017 Sb., zákona č. 92/2018 Sb., zákona č. 32/2019 Sb., zákona č. 277/2019 Sb., zákona č. 363/2019 Sb., zákona č. 540/2020 Sb., zákona č. 588/2020 Sb., zákona č. 261/2021 Sb., zákona č. 285/2021 Sb. a zákona č. 363/2021 Sb., se mění takto:

1. V § 24 odst. 2 se za větu druhou vkládají věty „Za vlastníka bytu se pro účely tohoto zákona považuje i osoba, která užívá byt na základě služebnosti užívání celého bytu. Za nájemce bytu se pro účely tohoto zákona považuje i podnájemce celého bytu, který byt užívá se souhlasem vlastníka bytu. Pro účely tohoto zákona, jde-li o podnájemní vztah, nájemce vstupuje do práv a povinností vlastníka bytu a podnájemce do práv a povinností nájemce bytu.“.

2. V § 25 odst. 1 písm. a) se za slovo „nájemní“ vkládají slova „nebo podnájemní“.
3. V § 25 odst. 1 písm. b) se za slova „družstevních bytů“ vkládají slova „ , bytů užívaných na základě služebnosti užívání celého bytu“.
4. V § 26 odst. 1 písm. a) se za slovo „nájemní“ vkládají slova „nebo podnájemní“.
5. V § 26 odst. 1 písm. b) se slova „a bytech vlastníků“ nahrazují slovy „ , byty užívané na základě služebnosti užívání celého bytu a byty vlastníků“.
6. V § 26 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Normativní náklady na bydlení stanovené nařízením vlády vydaným podle § 28 pro rok 2022 pro

- a) bydlení v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy se použijí i pro bydlení v bytech užívaných na základě podnájemní smlouvy,
- b) byty v družstevních bytech a byty vlastníků se použijí i pro bydlení v bytech užívaných na základě služebnosti užívání celého bytu.“

7. Za § 26 se vkládá nový § 26a, který včetně nadpisu zní:

„§ 26a

Částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení pro rok 2022

(1) Částky měsíčních normativních nákladů na bydlení stanovené nařízením vlády vydaným podle § 28 pro rok 2022 se pro období od 1. ledna 2022 do 31. prosince 2022 navyšují pro stanovení nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši o částky stanovené v odstavci 2.

(2) Částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení pro rok 2022 činí pro

- a) bydlení v bytech užívaných na základě nájemní nebo podnájemní smlouvy

Počet osob v rodině podle § 7 odst. 5	Částka navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení v Kč
jedna	1 120
dvě	1 130
tři	1 607
čtyři a více	1 974

- b) byty v družstevních bytech, byty užívané na základě služebnosti užívání celého bytu a byty vlastníků

Počet osob v rodině podle § 7 odst. 5	Částka navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení v Kč
jedna	1 180
dvě	1 219
tři	1 733
čtyři a více	2 147

(3) Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s Energetickým regulačním úřadem předloží vládě odhad průměrného navýšení úrovně nákladů na energie mezi roky 2021 a 2022, pokud to vláda uloží.

(4) Vláda může pro období do 31. prosince 2022 nařízením zvýšit částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení stanovené v odstavci 2, a to s účinností od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení, pokud z odhadu předloženého vládě podle odstavce 3 vyplývá významná změna průměrného navýšení úrovně nákladů na energie mezi roky 2021 a 2022.“.

8. V § 68 odst. 1 písm. e) se slovo „smlouvy“ nahrazuje slovy „nebo podnájemní smlouvy k celému bytu, služebnosti užívání celého bytu“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení podle § 26a odst. 2 zákona č. 117/1995 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se použijí poprvé pro stanovení příspěvku na bydlení za leden 2022.
2. Osobě, která užívá byt na základě služebnosti užívání celého bytu, nebo osobě, která je podnájemcem celého bytu, vzniká nárok na příspěvek na bydlení podle § 24 až 27 zákona č. 117/1995 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, nejdříve za leden 2022.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu

Příspěvek na bydlení je dávkou obecnou, tzn. dávkou, která má relativně jednoduchým a co nejméně administrativně zatěžujícím způsobem zachytit osoby a rodiny, které mají nedostatečné finanční zdroje na pokrytí nákladů na udržení jejich stávajícího bydlení. Proto okruh společně posuzovaných osob vychází z fakticity užívání bytu, u dávky se sledují příjmy osob a rodin a jejich náklady na bydlení, ale již se netestuje majetek těchto domácností ani důvody, proč jsou jejich příjmy nízké.

Z hlediska systematiky sociálního zabezpečení je příspěvek na bydlení zařazen mezi dávky státní sociální podpory, upravené zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 117/1995 Sb.“). Na příspěvek na bydlení má nárok vlastník nebo nájemce bytu, jestliže 30 % rozhodných příjmů rodiny (v Praze 35 % rozhodných příjmů rodiny) nestačí na pokrytí nákladů na bydlení. Zároveň těchto 30 % (v Praze 35 %) rozhodného příjmu rodiny nesmí být vyšší než částka normativních nákladů na bydlení daná zákonem č. 117/1995 Sb., kterou ovlivňuje počet osob v rodině a umístění daného bytu, resp. velikost obce, v níž se daný byt nachází. Poskytování příspěvku na bydlení podléhá testování příjmů rodiny a nákladů na bydlení za předchozí kalendářní čtvrtletí. Náklady na bydlení tvoří nájemné a další náklady související s bydlením včetně energií. Pro nárok a výši příspěvku na bydlení se berou v úvahu průměrné měsíční náklady zaplacené za předchozí kalendářní čtvrtletí. Výše příspěvku na bydlení tak činí rozdíl mezi příslušnými normativními náklady a 30 % (v Praze 35 %) příjmu rodiny. Jsou-li skutečně zjištěné náklady na bydlení nižší než normativní náklady na bydlení, náleží příspěvek na bydlení do výše skutečných nákladů na bydlení.

Pro stanovení nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši obsahuje zákon č. 117/1995 Sb. taxativně vymezené pevné částky nákladů srovnatelných s nájemným, částky, které se započítávají jako náklad za pevná paliva, a částky normativních nákladů. Normativní náklady na bydlení jsou propočítány jako průměrné náklady na bydlení pro příslušný počet osob v domácnosti a s ohledem na velikost obce. Tyto normativní náklady jsou zároveň stanoveny i jako horní hranice přiměřených nákladů na bydlení, na které stát občanům v rámci příspěvku na bydlení přispívá. Každoročně jsou upraveny nařízením vlády pro daný kalendářní rok.

Vzhledem k tomu, že se příspěvek na bydlení přiznává na kalendářní čtvrtletí podle nákladů na bydlení za předcházející kalendářní čtvrtletí, na změny nákladů na bydlení reaguje příspěvek na bydlení s čtvrtletním zpožděním, avšak jen do maximální výše normativních nákladů, které reagují na posun cen jednotlivých komodit nákladů na bydlení s ročním zpožděním.

2. Odůvodnění hlavních principů a nezbytnosti navrhované právní úpravy

V posledním čtvrtletí roku 2021 prudce vzrostly ceny energií (plyn, elektřina), pokračující růst je avizován zejména od ledna 2022. Náklady domácností na zajištění těchto základních komodit

enormně stoupají. Zvláště markantní je tento problém u těch domácností, jež mají smlouvy s dodavateli energií, které neumožňují fixaci cen, nebo jim fixace končí.

Problém enormního a zejména skokového zvýšení nákladů na dodávky energií je aktuálně masivně eskalován v souvislosti s ukončením činnosti některých významných dodavatelů energií (Bohemia Energy a další) a následným procesem přechodu klientů k dodavatelům poslední instance a uzavíráním smluv s dodavatelem novým.

Výše uvedený skokový nárůst nákladů domácností na energie však příspěvek na bydlení nedokáže aktuálně reflektovat. Na zvýšené náklady na bydlení domácností, ovšem jen do normativních nákladů na bydlení, reaguje s čtvrtletním zpožděním, promítnutí zvýšení cen energií do normativních nákladů na bydlení se děje s ročním zpožděním. U těch domácností, které mají dosud náklady na bydlení nižší, než jsou normativní náklady na bydlení, lze zvýšení uhrazených nákladů až do normativních nákladů na bydlení promítnout do výše příspěvku na bydlení s čtvrtletním zpožděním; takových je asi 57 % poživatelů dávky. Zhruba 43 % poživatelů příspěvku na bydlení dokládá náklady na bydlení vyšší, než jsou normativní náklady na bydlení.

Částky normativních nákladů na bydlení, které zahrnují také náklady na dodávku energií (plyn, elektřina), a které jsou relevantní pro výpočet příspěvku na bydlení, jsou totiž platné vždy pro celý aktuální kalendářní rok. Takto je koncipováno zákonné zmocnění v § 28 zákona č. 117/1995 Sb. pro vládu, která každoročně upravuje výši normativních nákladů na bydlení podle změn indexu spotřebitelských cen jednotlivých komodit za uplynulý rok.

Vzhledem k tomu, že nařízení vlády stanovující normativní náklady na bydlení pro rok 2022 nereflakuje avizované podstatné zvýšení cen energií v roce 2022 (a jak plyne ze zákonného zmocnění v § 28 zákona č. 117/1995 Sb., toto zvýšení ani reflektovat nemůže), jeví se jako potřebné upravit pro rok 2022 zákon č. 117/1995 Sb. tak, aby výpočet příspěvku na bydlení aktuálně reagoval na navýšení cen energií a zároveň nebyla narušena základní filozofie výpočtu normativních nákladů na bydlení pro rok 2023 a další.

Navrhovaná opatření:

K částce normativních nákladů na bydlení se pro rok 2022 připočte stanovená částka (viz níže přiložená tabulka), která vychází z průměrného zvýšení cen energií v roce 2022. Pro vyčíslení zvýšení cen energií Ministerstvo práce a sociálních věcí čerpá z informací Ministerstva průmyslu a obchodu (zdrojem dat je Energetický regulační úřad) o tom, že v roce 2022 se průměrně ceny elektřiny zvýší cca o 37 % a ceny plynu o 40 %. Zároveň byly tyto hodnoty korigovány na základě výzkumu, který prokazuje, že u jednočlenných domácností, které budou mít v roce 2022 nárok na příspěvek na bydlení, může dojít ke zvýšení výdajů na bydlení až o 1 300 Kč – jde totiž o specifickou podskupinu jednočlenných domácností, která žije v energeticky náročném bydlení (PAQ Research, listopad 2021). Dalším důvodem zvýšení normativních nákladů na bydlení u jednočlenných domácností je fakt, že jde často o domácnosti důchodců a důchodkyň, které nemohou řešit situaci jinými způsoby – nemohou si navýšit příjem pracovní aktivitou, investovat do snížení spotřeby energie apod. Vzhledem k eliminaci rizik spojených s nedostatečným pokrytím navýšení cen energií pro ohrožené skupiny obyvatel byla provedena korekce částky navýšení pro jednočlenné domácnosti jak v nájemném, tak ve vlastnickém bydlení s cílem dosáhnout spolu s pravidelným navýšením normativních nákladů na bydlení od 1. 1. 2022 průměrné částky 1 300 Kč.

Normativní náklady na bydlení tvoří u nájemných bytů nájemné a náklady za plnění poskytované v souvislosti s užíváním bytu, u družstevních bytů a bytů vlastníků srovnatelné náklady (vyčíslené v zákoně) a u všech typů bytů náklady za plyn, elektřinu, vodné a stočné,

odpady, vytápění a náklady na pevná paliva, provoz výtahu, osvětlení společných prostor v domě, úklid společných prostor v domě, vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou. Podíl jednotlivých položek normativních nákladů je mimo jiné dán i tím, že u nájemního bydlení se uvažuje s převažujícím typem bytu s dálkovým vytápěním a ohřevem teplé vody (elektřina a plyn na vaření a svícení), zatímco u vlastnického bydlení s vytápěním lokálním, a to převážně plynem.

Tabulka ukazuje částku navýšení k normativním nákladům na bydlení:

Bydlení	1 osoba	2 osoby	3 osoby	4+ osob
nájemní	1 120	1 130	1 607	1 974
vlastnické	1 180	1 219	1 733	2 147

Připočtením stanovené částky k normativním nákladům, nikoli jejich navýšením, bude dosaženo:

- Rozšíření okruhu osob podpořených příspěvkem na bydlení.
- Zvýšení podpory příjmů u dosavadních příjemců.
- Podpory domácností za mimořádné situace prudkého zvýšení cen energií.
- Nenarušení procesu pravidelného zvyšování normativních nákladů na bydlení formou nařízení vlády podle zmocnění v zákoně o státní sociální podpoře.

Zároveň je nově ukotvena možnost výše uvedené částky mimořádného navýšení v průběhu roku 2022 upravit nařízením vlády, pokud se odhad vývoje cen významně změní. Tento odhad zpracovává Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s Energetickým regulačním úřadem, pokud to vláda uloží. V České republice je v souladu s legislativou Evropské unie liberalizovaný trh s elektřinou a plynem. Ceny těchto energií se proto odvíjejí od cen dosahovaných na evropských spotových trzích, které v poslední době vykazují značnou volatilitu, jenž se s největší pravděpodobností projeví i v roce 2022. Proto musí mít vláda možnost na vývoj cen pružně reagovat a v případě potřeby částky operativně měnit.

Dosavadní okruh oprávněných osob je limitován nájemním nebo vlastnickým vztahem k bytu, jiné právní tituly k bytu nárok na dávku nezakládají přesto, že osoby užívající byt na základě jiného právního titulu jsou v obdobné situaci. Jedná se zejména o vztah podnájemní a užívání bytu na základě služebnosti. Zvláště nespravedlivě je tato úprava vnímána v situacích, kdy člen bytového družstva pronajímá družstevní byt. Jedná se o podnájemní vztah, protože člen družstva má družstevní byt v nájmu. Obdobně se v nepříznivé situaci ocitají zejména osoby seniorního věku, které svůj byt převedly na své potomky nebo jiné osoby a nadále ho užívají na základě věcného břemene. Obě kategorie osob hradí náklady na své bydlení obdobně jako nájemci nebo vlastníci bytu.

Navrhuje se proto rozšířit okruh osob, které budou mít nárok na příspěvek na bydlení za stejných podmínek jako vlastníci bytu, o osoby užívající byt na základě služebnosti (věcného břemene) a dále (za stejných podmínek jako nájemci bytu) o osoby, které byt užívají na základě podnájemní smlouvy. S cílem minimalizovat možnosti zneužívání dávky u podnájemních vztahů se navrhuje, aby se jednalo o podnájem celého bytu (nikoliv jen jeho části) a že s tímto vztahem musí souhlasit vlastník bytu.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Předkládaný návrh je v souladu s ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, dále zejména s čl. 2 a čl. 4 ústavního zákona č. 23/1991 Sb.,

kterým se uvozuje jako ústavní zákon Listina základních práv a svobod (Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 - č. 2/1993 Sb. o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky). Vládní návrh zákona respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a není v rozporu s nálezy Ústavního soudu České republiky.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Zákona č. 117/1995 Sb. se v oblasti příspěvku na bydlení dotýkají zejména tyto předpisy práva EU:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 492/2011 ze dne 5. dubna 2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS,
- Směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

Kategorie osob, jejichž nároky vyplývají z výše uvedených předpisů Evropské unie, jsou zahrnuty ve výčtu osob oprávněných, a to v § 3 zákona č. 117/1995 Sb. Navrhovaná právní úprava se práv na rovnost nakládání osob chráněných výše uvedenými předpisy nijak nedotýká, neboť okruh osob oprávněných principiálně neupravuje.

Navrhovaná právní úprava je v souladu s předpisy EU, judikaturou soudních orgánů EU, obecnými právními zásadami práva EU a mezinárodními smlouvami, kterými je ČR vázána, a není tedy s nimi v rozporu.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaný zákon je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, podle čl. 10 Ústavy.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny

Připočtení stanovených částek k normativním nákladům, které se použijí pro nárok a výši příspěvku na bydlení náležejícího v roce 2022, si vyžádá navýšení finančních prostředků zhruba o 1,3 mld. Kč v ročním vyjádření.

Přítom samotná úprava normativních nákladů na bydlení pro rok 2022, která se podle zmocnění v zákoně č. 117/1995 Sb. realizovala formou každoročního nařízení vlády (nařízení vlády č. 507/2021 Sb. ze dne 13. prosince 2021), předpokládá náklady ve výši cca 381,4 mil. Kč.

Počet podnájemních vztahů není znám, nesledují se. Avšak hrubým odhadem lze předpokládat, že rozšíření okruhu oprávněných osob by mohlo činit cca 20 až 30 tis. osob a náklady na podnájemní formu bydlení by mohly dosáhnout cca 840 až 1 260 mil. Kč.

Lze odhadnout, že pokud by vzrostl počet příjemců příspěvku na bydlení z titulu služebnosti o cca 10 tisíc, náklady by vzrostly minimálně o 420 mil. Kč.

Celkové náklady navrhovaných opatření se odhadují na 2,56 až 2,98 mld. Kč v ročním vyjádření.

Navrhovaná úprava nemá přímý dopad na subjekty podnikající v oblasti dodávek energií.

Navrhovaná změna bude mít přímé sociální dopady na všechny skupiny obyvatel, neboť jejím důsledkem bude rozšíření okruhu osob, které dosáhnou na příspěvek na bydlení. Jednak z titulu zvýšení horní hranice započítávaných nákladů na bydlení a jednak z titulu rozšíření podpory i na uživatele bytu na základě podnájemní smlouvy a služebnosti. Těmto skupinám obyvatel se tak zvýší příjem. Státem garantovaná pomoc těm, kterým jejich finanční prostředky nestačí na úhradu nákladů souvisejících s bydlením, bude jasně deklarována a realizována.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaný zákon nebude mít žádné dopady na ochranu soukromí a osobních údajů.

Údaje o žadatelích o příspěvek na bydlení, o jeho příjemcích jsou součástí informačního systému o dávkách státní sociální podpory Ministerstva práce a sociálních věcí a jejich ochrana je zajištěna stejně jako v případě ostatních citlivých a osobních údajů, které jsou v současné době v tomto systému evidovány pro účely ostatních nepojistných dávkových systémů.

MPSV je správcem osobních údajů dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. 4. 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a při zpracování údajů postupuje v souladu s tímto nařízením.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná úprava nemá dopad do oblasti korupčních rizik a ani nevytváří jejich možnosti. Rovněž neúměrně nerozšiřuje kompetence orgánů státní sociální podpory. Kontrolní mechanismy jsou nastaveny již od vyhodnocování žádostí, kdy každé rozhodnutí zaměstnance krajské pobočky Úřadu práce ČR ještě kontroluje kvalifikovaný nadřízený pracovník a je zcela zřejmé, která úřední osoba je odpovědná za rozhodnutí. Dále je možnost podat proti rozhodnutí opravné prostředky (odvolání, přezkumné řízení). Každá osoba má možnost se v rámci správního řízení vyjádřit k podkladům, na základě kterých bylo rozhodnutí vydáno. Je také nastavena kontrola výkonu veřejné správy, kdy Ministerstvo práce a sociálních věcí tuto kontrolu provádí na krajských pobočkách Úřadu práce ČR.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo ochranu státu a dopady na životní prostředí

Navrhovaný zákon nemá vliv na bezpečnost nebo obranu státu ani na životní prostředí.

10. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zásadami digitálně přívětivé legislativy

Navrhovaná právní úprava neupravuje nově digitální realizaci dotčené agendy, jedná se o novelu zákona č. 117/1995 Sb., která reaguje na růst cen energií a kterou dochází k mimořádnému navýšení normativních nákladů na bydlení u příspěvku na bydlení pro rok 2022. Navrhovaná právní úprava tak byla vyhodnocena vzhledem k následujícím zásadám:

10.1. Budování přednostně digitálních služeb (princip digital by default)

Novela zákona je v souladu s uvedenou zásadou a naplňuje ji. Subjekt, který je oprávněn nebo povinen provést nebo využít konkrétní úkon, tedy podat žádost o příspěvek na bydlení, nalezne relevantní informace v digitální podobě, a to včetně údaje, zda a jak lze úkon vyřídit na portálu veřejné správy a internetových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí a Úřadu práce ČR. Údaje jsou spravovány v Jednotném informačním systému práce a sociálních věcí (JISPSV).

10.2. Maximální opakovatelnost a znovupoužitelnost údajů a služeb (princip only once)

Zásada není navrhovanou právní úpravou dotčena. Jedná se pouze o rozšíření již stávajícího systému. Adresát úkonu tak má k dispozici přehled toho, co je v jednotlivých úkonech nutné doložit a co už při využití jiných úkonů doložil.

10.3. Budování služeb přístupných a použitelných pro všechny, včetně osob se zdravotním postižením (princip governance accessibility)

Na portál veřejné správy i internetové stránky Ministerstva práce a sociálních věcí a Úřadu práce ČR se vztahují pravidla pro zajištění přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením podle zákona č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Správce registru práv a povinností, resp. portálu veřejné správy zajišťuje, aby spravované údaje byly přístupné zejména pro osoby se zdravotním postižením, vnímatelné, ovladatelné, srozumitelné a stabilní. Prohlášení o přístupnosti internetových stránek je rovněž zveřejněno v souladu s požadavky zákona.

10.4. Sdílené služby veřejné správy

Zásada není navrhovanou právní úpravou dotčena. Jedná se pouze o rozšíření již stávajícího systému.

10.5. Konsolidace a propojování informačních systémů veřejné správy

Zásada není navrhovanou právní úpravou dotčena. Jedná se pouze o rozšíření již stávajícího systému.

10.6. Mezinárodní interoperabilita – budování služeb propojitelných a využitelných v evropském prostoru

Zásada není navrhovanou právní úpravou dotčena.

10.7. Ochrana osobních údajů v míře umožňující kvalitní služby (princip GDPR)

Zásada byla při přípravě právního přepisu dodržena. Jedná se pouze o rozšíření již stávajícího systému.

10.8. Otevřenost a transparentnost včetně otevřených dat a služeb (princip open government)

Zásada není navrhovanou právní úpravou dotčena. Jedná se pouze o rozšíření již stávajícího systému.

10.9. Technologická neutralita

Implementace novely zákona (resp. technická realizace) splňuje definice tzv. univerzální služby – nedochází ani k zavádění negativních regulačních vlivů, ani k preferování určitého technologického řešení. Přístup k údajům bude technologicky nezávislý a neutrální, včetně nezávislosti na konkrétní platformě.

10.10. Uživatelská přívětivost

Novela zákona je v souladu s uvedeným principem a významně ho podporuje snahou o srozumitelný popis úkonů, nejen vytvořenou strukturou, pojmenováním položek, ale i následnou metodikou, která má gestorům pomoci s tvorbou srozumitelných a pro subjekt úkonu snadno pochopitelných popisů úkonů a jejich položek.

11. Způsob projednání návrhu zákona

Navrhuje se, aby tento zákon byl přijat ve stavu legislativní nouze.

12. Odůvodnění návrhu, aby zákon byl přijímán ve stavu legislativní nouze

Stav legislativní nouze je možné vyhlásit za mimořádných okolností, kdy jsou zásadním způsobem ohrožena základní práva a svobody občanů nebo bezpečnost státu nebo kdy státu hrozí značné hospodářské škody (ustanovení § 99 Jednacího řádu Poslanecké sněmovny). Ústavní soud dovodil, že obsahovým smyslem či účelem tohoto institutu je zabránění nevratným nebo obtížně reparaovatelným škodám na základních zájmech členů společnosti anebo zabránění reálným značným škodám na majetku (stávajícím či očekávaném) státu (náleží Ústavního soudu ze dne 7. 9. 2010 sp. zn. Pl. ÚS 12/10). V současné době dochází celosvětově k prudkému nárůstu globální ceny energií (zejm. zemního plynu a elektrické energie), přičemž není předpoklad, že se růst ceny energií v dohledné době zastaví. Problém je v České republice aktuálně masivně eskalován v souvislosti s ukončením činnosti některých významných dodavatelů energií (Bohemia Energy a další) a následným procesem přechodu klientů k dodavatelům poslední instance a uzavíráním smluv s dodavatelem novým. Podle odhadu průměrného navýšení úrovně nákladů na energie mezi roky 2021 a 2022 zpracovaného Energetickým regulačním úřadem je předpokládán průměrný nárůst na úrovni 37 % u elektřiny a 40 % u zemního plynu. Nejvyšší nárůsty nákladů se dotknou zákazníků, kteří právě přecházejí z režimu dodávky poslední instance (původní počet 912 962 zákazníků v režimu DPI), nebo jim končí fixace ceny (odhadem zhruba 40 % je fixních smluv a 60 % je nefixovaných smluv). U těchto zákazníků se předpokládá průměrný nárůst na úrovni 73 % u elektřiny a 62 % u zemního plynu.

Důvodem vyhlášení stavu legislativní nouze je výše popsaná mimořádná situace, která představuje zásadní ohrožení základních práv a svobod občanů a hrozbu značných hospodářských škod na straně státu. Dopady rostoucích cen energií na konečné spotřebitele jsou totiž nejvyšší v historii. Předkladatel se domnívá, že právo na pomoc v hmotné nouzi ve smyslu čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (coby právo na pomoc nezbytnou k zajištění základních životních podmínek) nelze zužovat pouze na úpravu obsaženou v zákoně o pomoci v hmotné nouzi (tj. zákoně č. 111/2006 Sb.), který byl navíc přijat až 15 let po Listině. V neposlední řadě se jedná také právě o to, aby dosavadní poživatelé příspěvku na bydlení právě do systému pomoci v hmotné nouzi nepropadli. Na krytí nákladů na základní osobní potřeby jednotlivců a rodin (jako je např. bydlení) se totiž stát podílí právě také státní sociální podporou, jejíž dávky příspěvku na bydlení se návrh zákona týká. Právo na minimální standard životních podmínek dále úzce souvisí s právem na život (čl. 6 Listiny) a hodnotami lidské důstojnosti (čl. 1 Listiny).

Pokud jde o důvod spočívající v hospodářských škodách způsobených státu, má navrhané řešení, byť není rozpočtově neutrální, zásadním negativním dopadům na státní rozpočet bránit. Návrh zákona řeší naprosto mimořádnou a nečekanou situaci, která se nepříznivě dotýká velké skupiny domácností v oblasti, která je základní životní potřebou. Pokud nemají být občané ponecháni svému osudu a riziku ztráty bydlení a energetické chudoby, které se vzhledem k současné mimořádné situaci dotýká nejen nižších vrstev ale i nižších středních vrstev obyvatel, je nezbytné přijmout řešení co nejrychleji. Lze důvodně předpokládat, že uvedené řešení finančně méně zatíží státní rozpočet než řešení důsledků ztráty bydlení poměrně velkých skupin obyvatel, které lze považovat za zranitelné, např. senioři, neúplné rodiny apod.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti se navrhuje, aby tento zákon byl přijat ve stavu legislativní nouze. Vláda tak činí zejména s důrazem na časovou naléhavost poskytnutí podpory v době, kdy u většiny domácností dochází k razantnímu navýšení nákladů na bydlení z důvodu zvýšení cen energií. Dojde-li k nabytí účinnosti zákona v průběhu ledna 2022, v příspěvku na bydlení se promítnou navrhané změny již od dávky náležející za leden 2022 (vyplacené v únoru 2022).

Zvláštní část

K čl. I

K bodům 1 až 6 a 8:

Rozšiřuje se okruh právních titulů k bytu o tzv. podnájemní vztah, který může založit nárok na příspěvek na bydlení. Uvedené opatření bude přínosem zejména u uživatelů družstevních bytů. Členové bytových družstev, kteří mají byty v nájmu, podnajímají se souhlasem bytového družstva tyto byty, avšak podnájemníci nemají nárok na příspěvek na bydlení i když jinak podmínky nároku splňují. Dosavadní striktní úprava omezující rozhodné právní tituly pouze na vlastnický a nájemní vztah je pocitována jako nespravedlivá, když smysl zákona je i v případech podnájemního vztahu, zejména družstevních bytů, naplňován. Aby nedošlo ke zneužívání příspěvku na bydlení, je navrhopáno, že se musí jednat o podnájem celého bytu (nikoliv jen jeho části) a že musí s tímto vztahem souhlasit i vlastník bytu.

Vzhledem k tomu, že podnájemní vztah má svým charakterem nejbliže ke vztahu nájemnímu, náklady na bydlení se navrhuje posuzovat za stejných podmínek jako u bytů užívaných na základě nájemní smlouvy.

Dále se rozšiřuje okruh právních titulů k bytu o užívání bytu na základě služebnosti (věcného břemene) podle občanského zákoníku. Vlastníci bytu, zpravidla seniorského věku, převedou

nemovitost zatíženou služebností (věcným břemenem) užívání bytu na jinou osobu, nadále v ní bydlí a hradí náklady na své bydlení. Podle dosavadní úpravy jim nevzniká nárok na příspěvek na bydlení přesto, že svým chováním naplňují smysl příspěvku na bydlení. Je pocíťováno jako nespravedlivé, že příspěvkem na bydlení se jim nepřispívá na bydlení přesto, že fakticky užívají byt a hradí náklady obdobně jako vlastníci, zvláště ve chvíli, kdy náklady na bydlení významně vzrůstají.

Vzhledem k tomu, že užívání bytu svým charakterem má nejbližší k vlastnickému vztahu k bytu, náklady na bydlení se navrhuje posuzovat za stejných podmínek jako u bytů vlastníků a družstevních bytů.

K bodu 7:

Od ledna roku 2022 jsou dodavateli energií avizovány a předepisovány významně zvýšené ceny elektřiny a zejména plynu. Toto zvýšení se týká všech odběratelů, kteří nemají uzavřeny smlouvy s dodavateli se zafixovanými cenami, což je zhruba 60 % odběratelů. Další početnou skupinou (téměř 1 milion odběrných míst), které se zvyšují náklady za energie, jsou odběratelé, kterým jejich dodavatel přestal dodávat energie (a na přechodnou dobu byli převedeni k dodavateli poslední instance).

Příspěvek na bydlení garantuje zajištění rodiny v nájemním a vlastnickém bydlení tak, aby jí po úhradě nákladů na bydlení zůstalo 70 % (65 % v Praze) příjmu. Příjmy a náklady se zjišťují za kalendářní čtvrtletí předcházející kalendářnímu čtvrtletí, na které se dávka přiznává. Avšak v rámci úhrady nákladů na bydlení se započítávají maximální výše normativních nákladů na bydlení daných zákonem (průměrné náklady na průměrný byt podle velikosti domácnosti a velikosti obce). Na změny nákladů na bydlení reaguje příspěvek na bydlení s čtvrtletním zpožděním, avšak jen do maximální výše normativních nákladů, které reagují na posun cen jednotlivých komodit nákladů na bydlení s ročním zpožděním, a to formou nařízení vlády na daný kalendářní rok.

Nařízení vlády č. 507/2021 Sb., kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 2022 stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva, a částek normativních nákladů na bydlení, nereaguje na avizované zvýšení nákladů na energie v následujícím roce – zmocnění v zákoně o státní sociální podpoře to neumožňuje.

Vzhledem k rozsahu a dopadu uvedené situace na domácnosti se navrhuje mimořádně navýšit částku normativních nákladů na bydlení pro rok 2022, která vychází u elektřiny a plynu pouze z pohybu cen v roce 2021. Jedná se o časově omezené řešení. Toto navýšení je koncipováno tak, aby nenarušilo pravidelné zvyšování normativních nákladů na bydlení formou nařízení vlády dle zmocnění v zákoně v roce 2023 a dalších letech.

Navržené částky navyšující normativní náklady na bydlení vycházejí z odhadu Ministerstva průmyslu a obchodu (zdrojem dat je Energetický regulační úřad), že navýšení cen bude v příštím roce v průměru o 37 % u elektřiny a 40 % u plynu.

Vzhledem k tomu, že převažující charakter bydlení vlastnického je rozdílný od nájemního, je odlišný i podíl jednotlivých komodit, které tvoří náklady na bydlení. Proto je odlišný i průměrný dopad zvýšení cen energií v nájemním a vlastnickém bydlení. Do navýšení se nepromítne velikost obce, protože dominantní dodavatelé dodávají energie v rámci velkých území a ceny nezávisí na velikosti obcí.

Zároveň je nově zakotvena mimořádná možnost stanovit nařízením vlády nové částky navýšení

měsíčních normativních nákladů na bydlení pro rok 2022 uvedené v § 26a odst. 2, a to za předpokladu, pokud se odhad průměrného navýšení úrovně nákladů na energie mezi roky 2021 a 2022 významným způsobem změní. Navýšení se provede od počátku následujícího kalendářního měsíce po kalendářním měsíci, v němž bude nařízení vlády vydáno.

K čl. II – přechodným ustanovením

Přechodná ustanovení řeší situaci, kdyby zákon nabyl účinnosti po 31. lednu 2022. Zákonodárce zde vychází z faktu, že se jedná o retroaktivitu ve prospěch, kdy dodatečně dochází ke zvýšení již vzniklých nároků. V tomto případě by i v situaci, kdy by zákon nabyl účinnosti až v únoru nebo březnu roku 2022 docházelo zpětně ke vzniku nároku na vyšší příspěvek za leden, případně únor. Pro Úřad práce by však tato situace znamenala přepočítání všech příspěvků na bydlení a doplácet předchozí měsíc/měsíce.

Dávka příspěvek na bydlení je koncipována tak, že se přiznává na období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku nebo v rámci tohoto období na dobu kratší, jsou-li splněny podmínky nároku na tuto dávku jen po tuto kratší dobu. Příspěvek na bydlení se v rámci uvedeného ročního období vyplácí vždy po období kalendářního čtvrtletí nebo v rámci tohoto kalendářního čtvrtletí po dobu kratší, trval-li nárok na tuto dávku jen po kratší dobu, než je kalendářní čtvrtletí.

Vždy do konce prvního měsíce čtvrtletí je nutno doložit výši rozhodných příjmů a nákladů na bydlení a Úřad práce nárok znovu vyhodnotí a určí, zda nárok trvá a v jaké výši i v následujícím čtvrtletí. S ohledem na tuto skutečnost je třeba účinnost změn v příspěvku na bydlení vázat na celé kalendářní čtvrtletí. Proto pokud by účinnost změn byla v průběhu druhého nebo třetího měsíce čtvrtletí, znamenalo by to pro Úřad práce vyšší administrativní náročnost.

Vzhledem k tomu, že se vedle dočasného navýšení částek normativních nákladů na bydlení rozšiřuje okruh osob, které budou mít nově nárok na příspěvek na bydlení, o osoby užívající celý byt na základě podnájemní smlouvy nebo služebnosti užívání bytu, navrhuje se, aby i těmto osobám mohl vzniknout nárok na příspěvek na bydlení již za měsíc leden 2022.

K čl. III - účinnosti

Navrhuje se stanovit účinnost zákona dnem jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů (§ 3 odst. 4 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů). Vláda tak činí zejména s důrazem na časovou naléhavost poskytnutí podpory v době, kdy u většiny domácností dochází k razantnímu navýšení nákladů na bydlení z důvodu zvýšení cen energií. Ze stejného důvodu bylo také navrženo, aby byl tento zákon projednán ve zkráceném jednání ve stavu legislativní nouze.

K navrhované účinnosti zákona dnem jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů vede vládu kromě zřejmé časové naléhavosti poskytnutí podpory zasaženým skupinám obyvatel i ryze praktické hledisko. Pokud by účinnost navrhovaných změn nastala později než v lednu 2022, znamenalo by to pro Úřad práce ČR vyšší administrativní náročnost, zejména nutnost přepočítat všechny příspěvky na bydlení a rovněž nutnost doplácet žadatelům předchozí měsíc či měsíce. To by v důsledku znamenalo, že pomoc státu zasaženým domácnostem by přišla pozdě a vyvolala by zbytečné problémy a s nimi spojené další náklady při administraci dávek.

V Praze dne 5. ledna 2022

Předseda vlády:
prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M., v.r.

Místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí:
Ing. Marian Jurečka v.r.

Platné znění části zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, s vyznačením navržených změn

* * *
HLAVA TŘETÍ
PŘÍSPĚVEK NA BYDLENÍ
§ 24

Podmínky nároku na příspěvek na bydlení

- (1) Nárok na příspěvek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, jestliže
- a) náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu vlastníka, nebo nájemce bytu a společně posuzovaných osob a koeficientu 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35, a současně
 - b) součin rozhodného příjmu a koeficientu 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35, není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení.

(2) Za vlastníka bytu se považuje i vlastník nemovitosti, ve které je byt, který vlastník užívá. Za vlastníka bytu se považuje i manžel, který užívá byt na základě práva bydlení odvozeného od vlastnického práva druhého manžela⁷⁰⁾, pokud nárok na příspěvek na bydlení neuplatňuje manžel jako vlastník bytu. **Za vlastníka bytu se pro účely tohoto zákona považuje i osoba, která užívá byt na základě služebnosti užívání celého bytu. Za nájemce bytu se pro účely tohoto zákona považuje i podnájemce celého bytu, který byt užívá se souhlasem vlastníka bytu. Pro účely tohoto zákona, jde-li o podnájemní vztah, nájemce vstupuje do práv a povinností vlastníka bytu a podnájemce do práv a povinností nájemce bytu.** Za nájemce bytu se považují oba manželé, mají-li k bytu společné nájemní právo^{47b)}. Za dobu trvání nájemního vztahu se pro účely nároku na příspěvek na bydlení považuje i doba od zániku členství v bytovém družstvu do uplynutí lhůty k vyklizení bytu, doba od smrti nájemce služebního bytu nebo bytu zvláštního určení do uplynutí lhůty k vyklizení tohoto bytu a doba od trvalého opuštění služebního bytu nebo bytu zvláštního určení jeho nájemcem do uplynutí lhůty k vyklizení tohoto bytu.

(3) Splňuje-li podmínky nároku na příspěvek na bydlení více osob, náleží příspěvek na bydlení jen jednou, a to osobě určené na základě dohody těchto osob. Nedohodnou-li se tyto osoby, určí krajská pobočka Úřadu práce, která o příspěvku rozhoduje, které z těchto osob se příspěvek na bydlení přizná.

(4) Změní-li oprávněná osoba bydliště v průběhu kalendářního měsíce, přihlíží se k této změně pro účely příspěvku na bydlení až od následujícího kalendářního měsíce. To platí i v případě, že osoba společně posuzovaná změnila bydliště v průběhu kalendářního měsíce nebo se stane vlastníkem nebo nájemcem tohoto bytu.

(5) Bytem se pro účely tohoto zákona rozumí soubor místností nebo samostatná obytná místnost, které svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňují požadavky na trvalé bydlení a jsou k tomuto účelu užívání určeny podle stavebního zákona nebo jsou zkolaudovány jako byt.

§ 25
Náklady na bydlení

- (1) Náklady na bydlení tvoří
- a) u bytů užívaných na základě nájemní **nebo podnájemní** smlouvy nájemné,
 - b) u družstevních bytů, **bytů užívaných na základě služebnosti užívání celého bytu** a bytů vlastníků srovnatelné náklady, které činí za kalendářní měsíc:

** níže uvedené částky jsou stanoveny nařízením vlády č. 507/2021 Sb. ze dne 13. prosince 2021, kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 2022 stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva, a částek normativních nákladů na bydlení (nařízení nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2022):*

Počet osob v rodině podle § 7 odst. 5 zákona	Kč
jedna	2 240
dvě	3 065
tři	4 008
čtyři a více	4 834

c) u bytů uvedených v písmenech a) a b) náklady za plyn, elektřinu a náklady za plnění poskytované s užíváním bytu, kterými se rozumí náklady za dodávku tepla (dálkové vytápění) a centralizované poskytování teplé vody, dodávku vody z vodovodů a vodáren a odvádění odpadních vod, provoz výtahu, osvětlení společných prostor v domě, úklid společných prostor v domě, odvoz odpadních vod a čištění jímek, vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou a odvoz komunálního odpadu, případně náklady za pevná paliva; náklady za pevná paliva se započítávají částkami za kalendářní měsíc:

** níže uvedené částky jsou stanoveny nařízením vlády č. 507/2021 Sb. ze dne 13. prosince 2021, kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 2022 stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva, a částek normativních nákladů na bydlení (nařízení nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2022):*

Počet osob v rodině podle § 7 odst. 5 zákona	Kč
jedna	802
dvě	1 097
tři	1 435
čtyři a více	1 773

(2) Náklady na bydlení musí být pro nárok a výši příspěvku na bydlení rozepsány na jednotlivé položky podle odstavce 1, náklady za plnění poskytované s užíváním bytu se prokazují podrobným rozpisem jednotlivých služeb. Náklady placené zálohově musí být v pravidelném zúčtovacím období zúčtovány. Zúčtovací období je nejvýše dvanáctiměsíční.

(3) Náklady na bydlení se pro nárok a výši příspěvku na bydlení stanoví jako jejich průměr za kalendářní čtvrtletí bezprostředně předcházející kalendářnímu čtvrtletí, na které se nárok na výplatu dávky prokazuje, popřípadě nárok na dávku uplatňuje. Do nákladů na bydlení se započítávají náklady na bydlení

- a) uhrazené v rozhodném období oprávněnou osobou nebo společně posuzovanými osobami, pokud v bytě, na který je uplatňován nárok na příspěvek na bydlení, žily v rozhodném období,
- b) ve výši 80 % příslušných normativních nákladů na bydlení, pokud oprávněná osoba nebo společně posuzované osoby v rozhodném období, nebo po část tohoto rozhodného období, v bytě, na který je uplatňován nárok na příspěvek na bydlení, nežily, s výjimkou situace, kdy stejný okruh společně posuzovaných osob žil v jiném bytě, a byl jim z tohoto důvodu poskytován příspěvek na bydlení; v takovém případě se započtou náklady na bydlení ve skutečné výši uhrazené v původním bytě.

(4) Pro zjištění nákladů na bydlení za kalendářní čtvrtletí se započítávají i částky tvořící náklady na bydlení, které byly v tomto kalendářním čtvrtletí zaplacené jako záloha nebo byly

v tomto období doplacený, a to i za období delší, než je kalendářní čtvrtletí, za které se náklady na bydlení zjišťují. Byla-li v období kalendářního čtvrtletí, za které se náklady na bydlení zjišťují, vrácena částka jako přeplatek na nákladech na bydlení, snižuje se částka nákladů na bydlení v tom kalendářním čtvrtletí, kdy k vrácení částky došlo, a to i v případě, že vrácená částka byla za dobu delší než toto kalendářní čtvrtletí.

§ 26

Normativní náklady na bydlení

(1) Normativní náklady na bydlení činí pro

a) bydlení v bytech užívaných na základě nájemní **nebo podnájemní** smlouvy

** níže uvedené částky jsou stanoveny nařízením vlády č. 507/2021 Sb. ze dne 13. prosince 2021, kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 2022 stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva, a částek normativních nákladů na bydlení (nařízení nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2022):*

Počet osob v rodině podle § 7 odst. 5 zákona	Měsíční náklady na bydlení podle počtu obyvatel obce v Kč				
	Praha	více než 100 000	50 000 - 99 999	10 000 - 49 999	do 9 999
jedna	9 001	7 151	6 815	5 809	5 626
dvě	12 499	9 967	9 507	8 131	7 880
tři	16 705	13 393	12 792	10 992	10 664
čtyři a více	20 521	16 528	15 803	13 632	13 237

b) byty v družstevních bytech a ~~bytech vlastníků~~, **byty užívané na základě služebnosti užívání celého bytu a byty vlastníků**

** níže uvedené částky jsou stanoveny nařízením vlády č. 507/2021 Sb. ze dne 13. prosince 2021, kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 2022 stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva, a částek normativních nákladů na bydlení (nařízení nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2022):*

Počet osob v rodině podle § 7 odst. 5 zákona	Měsíční náklady na bydlení podle počtu obyvatel obce v Kč				
	Praha	více než 100 000	50 000 - 99 999	10 000 - 49 999	do 9 999
jedna	5 052	5 052	5 052	5 052	5 052
dvě	7 213	7 213	7 213	7 213	7 213
tři	9 828	9 828	9 828	9 828	9 828
čtyři a více	12 221	12 221	12 221	12 221	12 221

(2) Pro nárok na příspěvek na bydlení v období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku je pro stanovení měsíčních nákladů na bydlení rozhodný počet

obyvatel obce k 1. lednu kalendářního roku, do něhož spadá 1. červenec jako počátek uvedeného období.

(3) Částky měsíčních normativních nákladů na bydlení uvedené v odstavci 1 jsou platné pro období od 1. ledna 2022 do 31. prosince 2022.

** částky uvedené v odstavci 1 jsou stanoveny nařízením vlády č. 507/2021 Sb. ze dne 13. prosince 2021, kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 2022 stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva, a částek normativních nákladů na bydlení (nařízení nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2022)*

(4) Normativní náklady na bydlení stanovené nařízením vlády vydaným podle § 28 pro rok 2022 pro

- a) bydlení v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy se použijí i pro bydlení v bytech užívaných na základě podnájemní smlouvy,
- b) byty v družstevních bytech a byty vlastníků se použijí i pro bydlení v bytech užívaných na základě služebnosti užívání celého bytu.

§ 26a

Částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení pro rok 2022

(1) Částky měsíčních normativních nákladů na bydlení stanovené nařízením vlády vydaným podle § 28 pro rok 2022 se pro období od 1. ledna 2022 do 31. prosince 2022 navyšují pro stanovení nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši o částky stanovené v odstavci 2.

(2) Částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení pro rok 2022 činí pro

- a) bydlení v bytech užívaných na základě nájemní nebo podnájemní smlouvy

Počet osob v rodině podle § 7 odst. 5	Částka navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení v Kč
jedna	1 120
dvě	1 130
tři	1 607
čtyři a více	1 974

- b) byty v družstevních bytech, byty užívané na základě služebnosti užívání celého bytu a byty vlastníků

Počet osob v rodině podle § 7 odst. 5	Částka navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení v Kč
jedna	1 180
dvě	1 219
tři	1 733
čtyři a více	2 147

(3) Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s Energetickým regulačním

úřadem předloží vládě odhad průměrného navýšení úrovně nákladů na energie mezi roky 2021 a 2022, pokud to vláda uloží.

(4) Vláda může pro období do 31. prosince 2022 nařízením zvýšit částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení stanovené v odstavci 2, a to s účinností od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení, pokud z odhadu předloženého vládě podle odstavce 3 vyplývá významná změna průměrného navýšení úrovně nákladů na energie mezi roky 2021 a 2022.

§ 27

Výše příspěvku na bydlení

(1) Výše příspěvku na bydlení činí za kalendářní měsíc rozdíl mezi normativními náklady na bydlení a rozhodným příjmem rodiny vynásobeným koeficientem 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientem 0,35.

(2) Pokud jsou náklady na bydlení nižší než normativní náklady na bydlení, náleží příspěvek na bydlení ve výši rozdílu mezi náklady na bydlení a rozhodným příjmem rodiny vynásobeným koeficientem 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientem 0,35.

(3) Pokud rozhodný příjem rodiny, z něhož se vychází při stanovení výše příspěvku na bydlení, nedosahuje částky životního minima rodiny, započítává se pro stanovení výše příspěvku na bydlení jako rozhodný příjem rodiny částka odpovídající životnímu minimu této rodiny.

§ 27a

zrušen

§ 28

Vláda nařízením stanoví vždy k 1. lednu pro období do 31. prosince následujícího kalendářního roku výši

- a) nákladů srovnatelných s nájemným podle sdělení Českého statistického úřadu o imputovaném nájemném,
- b) částek, které se započítávají za pevná paliva podle změny spotřebitelských indexů pevných paliv,
- c) částek normativních nákladů na bydlení podle nárůstu nájemného a nákladů srovnatelných s nájemným a změny indexů spotřebitelských cen pro část nákladů na bydlení uvedených v § 25 odst. 1 písm. c), popřípadě rozdělení obcí podle počtu obyvatel pro stanovení normativních nákladů na bydlení.

* * *

§ 68

Náležitosti žádosti

(1) Žádost o dávku musí obsahovat kromě náležitostí stanovených správním řádem

- a) určení, jakým způsobem má být dávka vyplácena, popřípadě vyplácena (§ 58 odst. 2),
- b) doklad o výši příjmu oprávněné osoby a společně s ní posuzovaných osob (§ 5) v rozhodném období (§ 6) v případech, kdy je přiznání dávky podmíněno příjmem,
- c) jde-li o rodičovský příspěvek,
 1. doklad o době pobírání peněžité pomoci v mateřství nebo nemocenského poskytovaného v souvislosti s porodem a doklad o výši denního vyměřovacího základu rodiče, z něhož má být při stanovení nároku a výše rodičovského příspěvku podle podané žádosti vycházeno,

2. jméno, příjmení, rodné číslo, místo pobytu nejmladšího dítěte v rodině, které zakládá nárok na rodičovský příspěvek, a dalších dětí v rodině mladších 4 let, které by s ohledem na věk mohly zakládat nárok na rodičovský příspěvek,
 3. jméno, příjmení, rodné číslo a místo pobytu dalších osob tvořících rodinu podle § 31 odst. 1,
 4. volbu nároku na rodičovský příspěvek a jeho výši, pokud rodič tuto volbu provádí při podání žádosti o rodičovský příspěvek,
- d) skutečnosti prokazující nezaopatřenost dítěte, je-li to pro nárok na dávku nebo její výši potřebné,
- e) doklad o tom, že byt je užíván na základě **nájemní smlouvy nebo podnájemní smlouvy k celému bytu, služebnosti užívání celého bytu** nebo na základě vlastnictví k nemovitosti, doklad o výši nájemného, nákladů za plnění poskytovaná s užíváním bytu a nákladů uvedených v § 25 odst. 1 písm. c), jde-li o žádost o příspěvek na bydlení,
- f) doklad o době a výši poskytování náhrady uvedené v § 5 odst. 1 písm. b) bodu 5³ⁱ),
- g) výši poskytovaného výživného nebo obdobného plnění podle § 5 odst. 1 písm. b) bodu 1 a údaj o tom, která z osob společně posuzovaných výživné nebo obdobné plnění poskytovala,
- h) výši náhradního výživného pro nezaopatřené dítě podle zákona o náhradním výživném,
- i) skutečnosti prokazující, že jde o dítě zakládající nárok na porodné.
- (2) Rozhodné příjmy v rozhodném období se prokazují dokladem, kterým je
- a) potvrzení, jde-li o příjmy uvedené
 1. v § 5 odst. 1 písm. a) bodech 1, 2 a 4 a písm. c), d) a h),
 2. v § 5 odst. 1 písm. b) bodech 2 až 9,
 3. v § 5 odst. 1 písm. e), jedná-li se o příjmy obdobné příjmům uvedeným v bodu 1 a lze je prokázat potvrzením,
 - b) prohlášení o výši příjmu, jde-li o ostatní příjmy.
- (3) Pokud jsou některé z příjmů prokazovány způsobem uvedeným v odstavci 2 písm. b), může orgán státní sociální podpory rozhodující o dávce v případě pochybností požádat o potvrzení o takovém příjmu, nebrání-li tomu vážná překážka.
- (4) Potvrzení o povinné školní docházce, jde-li o školní rok začínající v kalendářním roce, v němž dítě dovršilo patnáctý rok věku, a o roky povinné školní docházky po tomto roce následující, a potvrzení o přípravě na budoucí povolání pro prokázání nezaopatřenosti dítěte [odstavec 1 písm. f)] se předkládají každoročně vždy nejpozději do 30. září, pokud v jednotlivých případech krajská pobočka Úřadu práce neumožní, že lze potvrzení předložit v pozdějším termínu.
- (5) Lze-li skutečnosti uvedené v odstavci 1 ověřit z rozhodnutí příslušných orgánů²¹⁾ nebo z jiných dokladů, nevyžaduje se přiložení potvrzení.